

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van 'Eendenkooi van Merkem' in Houthulst (Merkem)

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Houthulst, 2de afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.01/32006/729.1

Dossiernummer: 4.001/32006/104.1

Omschrijving:

Eendenkooi van Merkem,
Oostbroekstraat zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

05 FEB. 2018

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 10 november 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 10 november 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 10 november 2017.

Het departement Landbouw en Visserij bracht op 6 december 2017 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Houthulst

Het advies werd gevraagd op 10 november 2017.

Gemeente Houthulst

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 4 december 2017 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

Het advies is gunstig zonder verder toelichting of opmerking.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 10 november 2017.

De VCOE bracht op 14 december 2017 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

De commissie vindt het positief dat een thematisch onderzoek aan de basis ligt van het beschermingsvoorstel. De commissie stelt vast dat op basis daarvan, naast de eendenkooi van Bornem-Weert en van Merkem (beiden opgenomen in de beschermingskalender), en na waardestelling en toetsing ook de eendenkooi van Meetkerke voor bescherming wordt voorgesteld. De commissie vindt het wenselijk om de beschermingsvoorstellen maximaal te clusteren.

De VCOE ondersteunt de voorgestelde afbakening en sluit zich aan bij de vaststelling dat het behoud van de omliggende waardevolle graslandcontext voldoende gegarandeerd wordt door de geldende bestemming.

De VCOE stelt vast dat de bijkomende motivatie voor de keuze voor een bescherming als monument ook in voorliggend dossier is meegenomen.

De VCOE erkent de erfgoedwaarden van de eendenkooi zoals opgelijst in artikel 1 van het ministerieel besluit en ondersteunt de beschrijvingen opgenomen in artikel 2.

De VCOE wijst erop dat het geformuleerde beheersdoelstelling onder artikel 3, eerste lid, omtrent het behoud en functioneel herstel niet hetzelfde is als een reconstructie op basis van het oorspronkelijke Oud-Vlaamse model en vraagt daarom een eenduidige formulering in het inhoudelijk dossier. Naar analogie met het dossier voor de eendenkooi in Bornem-Weert, vraagt de commissie om het herstel en de eventuele reconstructie op basis van het oorspronkelijke Oud-Vlaamse type duidelijk als facultatief te omschrijven.

De commissie erkent de potentiële educatieve waarde van de site, maar wenst wel te benadrukken dat de ontsluiting van het gebied bij voorkeur wordt beperkt en dat hieromtrent ook beheersdoelstellingen worden geformuleerd. De commissie vraagt tevens te verduidelijken welke ingrepen in functie van de beoogde ontsluiting mogelijk of wenselijk zijn.

De commissie merkt voorts op dat de verbodsbepaling geformuleerd onder artikel 3 paragraaf 2, betreffende het wijzigen van de ligging of het profiel van de vangpijpen en van de kooiplas beter verordenend worden vastgelegd in aanvulling op de voorschriften onder artikel 4.

De VCOE ondersteunt de voorschriften voor instandhouding en onderhoud, maar vraagt om de verbodsbepalingen onder artikel 3 op te nemen als voorschriften in artikel 4.

De VCOE ondersteunt tenslotte de voorgestelde toelatingsplichten.

Behandeling van het advies:

Er wordt verduidelijkt dat aan de hand van de criterionota geoordeeld wordt dat ook de eendenkooi van Meetkerke voldoende erfgoedwaarde heeft om voor te dragen voor bescherming. Recente informatie over deze eendenkooi, waaruit blijkt dat het oud-Vlaamse vangpijptype hier was bewaard tot de jaren 1950 en aldus mondeling is gedocumenteerd, heeft tot dit besluit geleid. Deze eendenkooi is sinds 2002 eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos en werd in 2008, in het kader van het natuurinrichtingsproject Meetkerkse Moeren, op basis van beperkt historisch vooronderzoek geherwaardeerd. Eén van de aanwezige vangpijpen

werd op een weinig verantwoorde wijze gereconstrueerd. Vanuit een nieuw gemotiveerd beschermingsinitiatief zou deze ingreep op termijn kunnen worden bijgestuurd of rechtgezet. De opmaak van een beschermingsdossier voor de eendenkooi van Meetkerke is thans opgenomen binnen de beschermingskalender van 2018. Het inhoudelijk dossier zal hier voor de nodige verduidelijking kunnen zorgen.

Het clusteren van de weerhouden beschermingsvoorstellen is inderdaad aanbevelenswaardig, maar weinig haalbaar gezien de vooropgestelde dossierplanning.

De beheersdoelstellingen zijn uitgeschreven in nauw overleg met de huidige eigenaar. De optie om één vangpijp, gebaseerd op het oorspronkelijke Oud-Vlaamse type, te herstellen of te reconstrueren, is vooropgesteld omdat de diverse waarden van de eendenkooi ook door deze partij worden onderkend. Er is op dit punt geen analogie met het dossier voor de eendenkooi in Bornem-Weert, want daar wordt voorgesteld om vier vangpijpen te behouden en functioneel te herstellen. Enkel het herstellen of reconstrueren volgens het oorspronkelijke Oud-Vlaamse houten type is daar facultatief voorgesteld voor één vangpijp. In Bornem zijn er immers plannen voor een gerichte publieksontsluiting, waarvoor een dergelijke didactische reconstructie te verantwoorden is. Een dergelijke reconstructie wordt voor de eendenkooi van Merkem bewust niet vooropgesteld. Bovendien wordt hier slechts een beperkte en occasionele ontsluiting beoogd. Een preciezere nuancering naar een reconstructie van één vangpijp gebaseerd op het oorspronkelijke Oud-Vlaamse type wordt geformuleerd. De beheersdoelstellingen worden aangevuld met specifieke suggesties voor een beperkte en occasionele ontsluiting, onder meer in functie van het vermijden van rustverstoring en het voortzetten van de jachtfunctie.

De beheersdoelstellingen om de ligging of het profiel van de vangpijpen en van de kooiplas worden verplaatst en verordenend vastgelegd in aanvulling op de voorschriften onder artikel 4.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

Inhoudelijk dossier:

3.1 Beheersdoelstellingen voor het beschermd onroerend goed

§2 schrapping verbodsbepalingen

§3 nuancering:

Voor deze vangpijp wordt geopteerd voor een reconstructie gebaseerd op het oorspronkelijke Oud-Vlaamse type, met overspannen ijzeren beugels, samen met het herstel van de bijhorende rietschermen, gesteund door een constructie met aanwezige gerecupereerde spoorstaven en betonijzer.

§8 verduidelijking:

Gezien de weinig geschikte mogelijkheden voor toegankelijkheid en het blijvend gebruik als jachtgebied wordt slechts een beperkte en occasionele ontsluiting voorgesteld via geleide bezoeken, waarbij enkel het pad van de passerelle naar het kooihuisje toegankelijk blijft.

3.2 Bijzondere voorschriften voor het beschermd onroerend goed

§2 toevoeging:

- de ligging of het profiel van de vangpijpen en van de kooiplas te behouden.

Ministerieel besluit:

Art. 3 toevoeging:

1° behouden en functioneel herstellen of reconstrueren van één zuidelijke vangpijp gebaseerd op het oorspronkelijke Oud-Vlaamse met overspannen ijzeren beugels en bijhorende rietschermen gesteund door een constructie met aanwezige gerecupereerde spoorstaven en betonijzer;

Art. 3 §2. schrapping

Art. 4 toevoeging:

5° de ligging of het profiel van de vangpijpen en van de kooiplas te behouden.

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

Inhoudelijk dossier:

3.1 Beheersdoelstellingen voor het beschermd onroerend goed

§2 schrapping verbodsbepalingen

§3 nuancering:

Voor deze vangpijp wordt geopteerd voor een reconstructie gebaseerd op het oorspronkelijke Oud-Vlaamse type, met overspannen ijzeren beugels, samen met het herstel van de bijhorende rietschermen, gesteund door een constructie met aanwezige gerecupereerde spoorstaven en betonijzer.

§8 verduidelijking:

Gezien de weinig geschikte mogelijkheden voor toegankelijkheid en het blijvend gebruik als jachtgebied wordt slechts een beperkte en occasionele ontsluiting voorgesteld via geleide bezoeken, waarbij enkel het pad van de passerelle naar het kooihuisje toegankelijk blijft.

3.2 Bijzondere voorschriften voor het beschermd onroerend goed

§2 toevoeging:

- de ligging of het profiel van de vangpijpen en van de kooiplas behouden.

Ministerieel besluit:

Art. 3 toevoeging:

1° behouden en functioneel herstellen of reconstrueren van één zuidelijke vangpijp gebaseerd op het oorspronkelijke Oud-Vlaamse met overspannen ijzeren beugels en bijhorende rietschermen gesteund door een constructie met aanwezige gerecupereerde spoorstaven en betonijzer;

Art. 3 §2. schrapping

Art. 4 toevoeging:

5° de ligging of het profiel van de vangpijpen en van de kooiplas te behouden.

